

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 18C/100/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218957
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1116218957.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Ágnes Nagyovou v spore žalobcu: U.. U. U., O.. XX.XX.XXXX, P. XX, Bratislava, právne zast.: LEGAL & CORP s.r.o., IČO: 47 237 325, Gajova 11, Bratislava, proti žalovanej: R. U.Á., O.. XX.XX.XXXX, B. XXX/X, O., právne zast.: JUDr. Eva Hlaváčová, Farská 12, Nitra, o zaplatenie 44 024,17 eur s príslušenstvom,

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 40 491,85 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40 491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu vo zvyšnej časti z a m i e t a .

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 83,96 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca dňa 09.09.2016 doručil súdu žalobu na ochranu oprávneného dediča. Žaloba bola odôvodnená na tom skutkovom základe, že dňa 24.11.2011 v Nitre došlo k úmrtiu poručiteľa - C. U., O.. XX.XX.XXXX, po ktorom bolo dedičské konanie skončené vydaním osvedčenia o dedičstve Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3D/395/2011 zo dňa 05.12.2013 a na základe ktorého sa jediným dedičom po poručiteľovi stala žalovaná. Žalobca uviedol, že žalovaná dňa 02.02.2012 pred notárom čestne prehlásila, že v dedičskej veci po poručiteľovi je jediným a výlučným dedičom a okrem nej neexistuje žiaden iný oprávnený dedič. Vzhľadom na uvedené žalobca tvrdil, že žalovaná nadobudla majetkové práva k majetku patriacemu do dedičstva ako dovtedy zistená jediná zákonná dedička v tretej dedičskej skupine. Ďalej poukázal na to, že sa o neoprávnenom nadobudnutí jeho dedičského podielu zo strany žalovanej dozvedel na základe telefonátu so žalovanou v mesiaci jún 2016, kedy mu žalovaná uviedla, že nehnuteľnosti zdedené po poručiteľovi predala. Žalobca mal za to, že ako súrodenec poručiteľa a žalovanej mal byť aj on zákonným dedičom, keďže mali spoločného otca. Na základe vyššie uvedeného sa žalobca domáhal od žalovanej peňažnej náhrady za predanú nehnuteľnosť, ktorú žalovaná získala titulom dedičstva po poručiteľovi - išlo o nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v V., k. ú. F. U., zapísanú na liste vlastníctva číslo XXXX, byt číslo X, vchod U. XX, na X. poschodí, v bytovom dome súp. č. XXXX, postavený na parcele číslo XXXX/XX, na parcele číslo XXXX/XX, pod V., na meno poručiteľa vo veľkosti X/X, spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti XX/XXXX; a nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v V., k. ú. F. U., zapísanú na liste vlastníctva číslo XXXX, parcely registra "C", parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m2 a parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m2, pod V. na meno poručiteľa vo veľkosti XX/XXXX, vo všeobecnej hodnote ku dňu smrti poručiteľa vo výške 50 000,- eur. Podľa žaloby žalobca určil výšku peňažnej náhrady za predanú nehnuteľnosť ako polovicu z trhovej hodnoty nehnuteľnosti v dobe jej predaja, t. j. zo sumy 88 048,33 eur si žalobca uplatnil sumu 44024,17 eur titulom svojho zákonného

podielu na dedičstve po poručiťelovi. Z uvedenej sumy si uplatnil aj úrok z omeškania vo výške 5,50 % ročne od 05.12.2013 do zaplatenia t. j. odo dňa právoplatnosti osvedčenia o dedičstve po poručiťelovi.

2. Žalovaná so žalobou nesúhlasila, žiadala konanie zastaviť z dôvodu prekážky litispendencie, prípadne žiadala žalobu zamietnuť. Tvrdila, že predmetná žaloba predstavuje duplicitné uplatnenie práva žalobcu, keďže sa na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1D/27/2016 vedie konanie o žalobe žalobcu na povolenie obnovy dedičského konania po poručiťelovi. Mala za to, že z dôvodu prekážky litispendencie je nutné predmetné konanie zastaviť. K uplatnenému nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy uviedla, že žalovaná suma čo do výšky takmer zodpovedá celej čistej hodnote majetku po poručiťelovi, ktorá bola v dedičskom rozhodnutí určená v sume 48 753,23 eur. Tvrdila, že pokiaľ žalobcovi má patriť podiel na dedičstve po poručiťelovi vo veľkosti 1/2, potom žalobca mohol v konaní žiadať maximálne polovicu čistej hodnoty majetku, t. j. sumu 24 376,61 eur. Namietala, že nárok žalobcu tak, ako bol uplatnený, nezohľadňuje pasíva, ktoré boli predmetom dedičstva po poručiťelovi, rovnako jej nebolo zrejmé, akým spôsobom žalobca určil základ pre určenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti, ak sám nemal vedomosť o majetku poručiťela a ani nepoznal stav nehnuteľnosti. Nakoniec namietala aj požadovaný úrok z omeškania od 05.12.2013, keď tvrdila, že ju žalobca nikdy nevyzval na úhradu uvedenej sumy, ani na vydanie dedičstva.

3. V podaní zo dňa 17.6.2017 mal žalobca s poukazom na vyjadrenie žalovanej za to, že suma vo výške 24 376,61 eur je medzi stranami nesporná a vo zvyšnej prevyšujúcej časti (19 647,56 eur a po odrátaní žalobcovho podielu na pasívach dedičstva a odmeny notára) je táto minimálne hodnoverne osvedčená cenovými odhadmi nehnuteľnosti troch realitných kancelárií, z ktorých vykonal aritmetický priemer a tento následne uplatnil pri určení skutočnej ceny nehnuteľnosti v čase úmrtia poručiťela. Žalobca uznal, že zrejme opomenul zohľadniť pasíva dedičstva (975,79 eur) a odmenu povereného notára (491,19 eur). Tiež dodal, že všeobecná hodnota nehnuteľností uvedenej v osvedčení o dedičstve zo dňa 05.12.2013 vo výške 50 000,- eur nie je nespochybniteľnou hodnotou, pričom mu nebolo zrejmé, ako k tejto sume poverený notár dospel, keďže sa v spise nenachádzalo nič, čo by bolo smerodajné pre určenie skutočnej hodnoty nehnuteľnosti. Zároveň žalobca v replike doručenej súdu dňa 23.06.2017 poukázal na to, že žalobu na obnovu dedičského konania zobral späť, avšak tvrdil, že ani prebiehajúce konanie o obnove nebolo spôsobilé založiť prekážku litispendencie. K námietke žalovanej, že sa žalobca mohol domáhať najviac polovice čistej hodnoty majetku poručiťela, žalobca s poukazom na § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že pre určenie výšky žalobcom uplatneného nároku vo vzťahu k aktívam dedičstva je potrebné brať do úvahy cenu, za ktorú je možné danú vec prejednať v čase, keď sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada, pričom ak o poskytnutí takejto peňažnej náhrady rozhoduje súd, vychádza sa zo stavu ku dňu rozhodnutia o žalobe. Ďalej tvrdil, že v zmysle konštantnej judikatúry je potrebné výšku peňažnej náhrady stotožňovať s obvyklou cenou veci. Preto bol názoru, že zistenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti bolo jedinou možnosťou, ako spoľahlivo ustáliť výšku obvyklej ceny, za ktorú by bolo možné nehnuteľnosť patriacu do dedičstva predať.

4. V duplike doručenej súdu dňa 29.05.2018 žalovaná zotrvala na svojom tvrdení, že žalobca mohol v konaní žiadať maximálne polovicu z čistej hodnoty majetku, t. j. sumu 24 376,61 eur. Spochybnila žalobcom predložené cenové odhady nehnuteľnosti, keď tvrdila, že tieto neobstoja ani ako odborné vyjadrenie, ani ako znalecký posudok, keďže cenový odhad realitnej kancelárie bez poznania bližšej špecifikácie nehnuteľnosti, vrátane zrealizovania obhliadky nehnuteľnosti, nemožno považovať za hodnoverné a postačujúce. Nakoniec upozornila, že žalobca v žalovanej sume nezohľadnil pasíva, ktoré boli predmetom dedičstva po poručiťelovi a dodala, že predmetná nehnuteľnosť bola v čase, kedy ju žalovaná mala nadobudnúť dedením a rovnako aj v čase jej scudzenia, zaťažená exekučným záložným právom súdneho exekútora U.. C. L., EX 935/12 (dlh vo výške 1719,58 eur) a aj nedoplatkom vo vzťahu k správcovi Stavebné bytové družstvo Bratislava I (dlh vo výške 4627,21 eur), ktoré musela žalovaná za poručiťela v súvislosti s majetkom uhradiť.

5. Súd na prejednanie veci samej nariadil pojednávanie. Právny zástupca žalobcu zotrval na podanej žalobe, mal za to, že v predmetnom konaní žalovaná nepreukázala, že poručiťel mal dlh, ktorý bolo potrebné uhradiť súdnemu exekútorovi, avšak predmetnú sumu titulom dlhu u súdneho exekútora nemienil sporovať. Spochybnil výšku sumy uvedenej v žalovanej predloženej kúpnej zmluve, ktorá sa mala zaplatiť Stavebnému bytovému družstvu Bratislava I, pričom poukázal na vyjadrenie Stavebného bytového družstva Bratislava I zo dňa 24.01.2020, podľa ktorého nedoplatok v súvislosti s nehnuteľnosťou poručiťela bol vo výške 3878,06 eur. Právny zástupca žalobcu nespochybnil ani

pasíva, ani odmenu notára vyplývajúce z osvedčenia o dedičstve. Výšku kúpnej ceny uvedenej v kúpnej zmluve nepovažoval za smerodajnú v zmysle zásad o bezdôvodnom obohatení, keď tvrdil, že kúpna cena nemusí znamenať trhovú cenu nehnuteľnosti. Poukázal na to, že žalobca nebol účastníkom dedičského konania a z tohto dôvodu bol ukrátený aj na určení výšky kúpnej ceny. Vyjadrenia realitných kancelárií považoval za viac smerodajné ako kúpnu zmluvu a cenu nehnuteľnosti uvedenú v osvedčení o dedičstve. Tvrdil, že k predaju nehnuteľnosti, ktorá sa nachádzala v B. P., došlo v krátkom čase po nadobudnutí dedičstva žalovanou, a to prostredníctvom realitnej kancelárie. Vo vzťahu ku kompenzačnej námietke vznesenej žalovanou na pojednávaní dňa 06.10.2020 právny zástupca žalobcu uviedol, že je neopodstatnená a vznesená oneskorenie, žiadal o uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania a neprihliadnutie na uvedenú námietku. Okrem toho takto uplatnený nárok žalovanou považoval za nepreukázaný a špekulatívny.

5.1 Právny zástupca žalovanej v prvom rade upozornil súd, že si žalobca uplatnil voči žalovanej totožný nárok aj v trestnom konaní, z tohto dôvodu vzniesol námietku duplicitne uplatneného nároku. Ďalej mal za to, že sa žalobca mal domáhať nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., pretože mu potenciálne mohla byť spôsobená škoda nezákonným rozhodnutím notára. Uviedol, že žalovaná síce odmieta nárok žalobcu v celom rozsahu, zotrval však na svojom názore, že sa žalobca mohol domáhať najviac polovice z čistej hodnoty majetku po poručiteľovi, ktorá bola jasne špecifikovaná v dedičskom rozhodnutí. Tiež mal za to, že pokiaľ žalobca namietal hodnotu nehnuteľnosti uvedenú v osvedčení o dedičstve, mal sa o poručiťľa riadne zaujímať, a potom by bol vedel o prebiehajúcom dedičskom konaní, v ktorom si mohol uplatniť svoje nároky a mohol vplyvať na určenie hodnoty majetku.

5.2 Žalovaná tvrdila, že sa žalobca o poručiťľa nestaral, s poručiteľom sa stretol len 2-krát za život, a to na pohrebe ich otca v roku 1988 a následne v roku 1989. Uviedla, že jej žalobca odmietol poskytnúť pomoc s poručiteľom, a preto kvôli nemu stratila nárok na sumu vo výške 13 434,- eur titulom opatrovania poručiťľa. Vzniesla kompenzačnú námietku v uvedenej v sume, ako aj v sume 431,50 eur, ktorú mala uhradiť za pohreb svojej matky a ktorá predstavovala podiel poručiťľa.

6. Súd sa vo veci oboznámil s listinnými dôkazmi predloženými stranami sporu a ostatným obsahom spisu a na základe takto vykonaného dokazovania ustálil nasledovný skutkový a právny stav veci.

6.1 Z rozhodnutia štátneho notárstva v Nitre sp. zn. D 96/89 zo dňa 20.11.1989 a z rodného listu žalobcu súd zistil, že žalobca, žalovaná a poručiteľ C. U., narodený XX.XX.XXXX a zomretý XX.XX.XXXX, sú súrodencami, keďže mali spoločného otca - nebohého C. U., po ktorom spoločne dedili ako zákonní dedičia v prvej skupine, pričom ohľadom dedičstva dedičia uzavreli dohodu.

6.2 Po poručiteľovi C. U. sa na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3D/395/2011 viedlo dedičské konanie, v ktorom vykonaním úkonov vo veci prejednávania dedičstva bola poverená notárka L. M. P.. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení sp. zn. Dnot 2/2012 zo dňa 15.02.2012 vyplýva, že na predbežné vyšetrenie dedičstva bola predvolaná žalovaná, ktorá uviedla údaje o poručiteľovi, o jeho rodičoch, súrodencoch, pričom ako súrodencia poručiťľa uviedla len seba. Žalovaná v roku 2012 adresovala notárskemu úradu čestné prehlásenie o tom, že je jedinou dedičkou po poručiteľovi a žiaden iný dedič neexistuje. Podľa zápisnice notárky spísanej dňa 22.02.2012 notárka uviedla, že ako jediná dedička zo zákona v tretej skupine prichádza do úvahy žalovaná.

6.3 Na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 3D/395/2011, Dnot 2/2012 zo dňa 05.12.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05.12.2013, bola určená všeobecná cena majetku po poručiteľovi vo výške 50 220,21 eur, výška dlhov bola v sume 975,79 eur a čistá hodnota majetku bola vo výške 49 244,42 eur. Majetok patriaci do dedičstva tvoril osobný účet poručiťľa v Poštovej banke, a.s. so zostatkom ku dňu smrti vo výške 104,80 eur s príslušenstvom, nehnuteľnosť nachádzajúca sa v V., k. ú. F. U., zapísaná na liste vlastníctva číslo XXXX - byt číslo X, vchod U. XX, na X. poschodí, v bytovom dome súp. č. XXXX, postavený na parcele číslo XXXX/XX, na parcele číslo XXXX/XX, pod V., na meno poručiťľa vo veľkosti 1/1, spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 23/1000 a nehnuteľnosť nachádzajúca sa v V., k. ú. F. U., zapísaná na liste vlastníctva číslo XXXX, parcely registra "C", parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 271 m² a parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 267 m², pod V. na meno poručiťľa vo veľkosti 23/1000, vo všeobecnej hodnote ku dňu smrti poručiťľa vo výške 50 000,- eur, ako aj pohľadávka poručiťľa voči BDV družstvo "v konkurze" vo výške spolu 115,41 eur. Majetok patriaci do dedičstva

nadobudla žalovaná ako dedička zo zákona v tretej dedičskej skupine. Odmena notára bola určená vo výške 491,19 eur.

6.4 Z prehlásenia o trhovej hodnote nehnuteľnosti - odborný odhad hodnoty bytu č. 3 na 3. poschodí v bytovom dome v V. C. - F. U., k. ú. F. U., súp. č. XXXX, postavený na parcele číslo XXXX/XX a číslo XXXX/XX vo vchode U. XX, Bratislava, vypracovaný spoločnosťou LEON real, s.r.o., L. Novomeského 14, Pezinok, súd zistil, že ku dňu 01.05.2014 bol vypracovaný odhad ceny predmetnej nehnuteľnosti vo výške 95 600,- eur. Z prehlásenia vyplýva, že ohliadka nehnuteľnosti nebola urobená, k dispozícii bol iba list vlastníctva a údaje od žalobcu. Uvedená spoločnosť vychádzala z údajov, že sa jedná o 1-izbový byt č. X na X. poschodí päťposchodového bytového domu, rozloha bytu mala byť 47,8 m² a k nemu prislúchal pivničný priestor.

6.5 Z emailu žalobcu a spoločnosti ARTHUR Real Estate Company, spol. s r.o. súd zistil, že uvedená realitná kancelária odhadla cenu 2-izbového bytu č. X (bez loggie) na X. poschodí vo vchode U. XX, Bratislava, s obytnou plochou 47,8 m² a pivničným priestorom, pre rok 2014 v sume 87 000,- eur.

6.6 Z emailu žalobcu a spoločnosti RE/MAX Diamond, Bratislava, súd zistil, že uvedená realitná kancelária odhadla cenu čiastočne zrekonštruovaného 2-izbového bytu na X. poschodí v bytovom dome bez loggie v okrese Bratislava C. pre rok 2014 v sume 81 545,- eur.

6.7 Podľa zmluvy o prevode vlastníctva bytu uzatvorenej medzi žalovanou ako predávajúcou a treťou osobou ako kupujúcou zo dňa 30.04.2014 žalovaná previedla vlastnícke právo k zdedenej nehnuteľnosti - 2-izbovému bytu č. X s celkovou výmerou podlahovej plochy bytu vrátane príslušenstva 49,05 m², za kúpnu cenu 69 500,- eur. Zmluvné strany sa v bode V. zmluvy dohodli, že sa časť kúpnej ceny vo výške 1 719,58 eur uhradí súdnemu exekútorovi U.. C. L., EX 935/12, druhá časť kúpnej ceny vo výške 4 627,21 eur sa zaplatí správcovi Stavebné bytové družstvo Bratislava I. Žalovaná ako predávajúca v bode I. zmluvy vyhlásila, že na nehnuteľnosti neviazne žiadne záložné právo okrem poznámky - upovedomenie o začatí exekúcie zriadením záložného práva na byt č. X na X. p., vchod U. XX, Bratislava podľa EX 935/12 z 07.08.2012 - súdny exekútor U.. C. L.. Žalovaná tiež vyhlásila, že nemá žiadne nedoplatky na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv.

6.8 Z vyjadrenia Stavebného bytového družstva Bratislava I zo dňa 24.01.2020, vyplýva, že k spornej nehnuteľnosti bol stav platieb ku dňu 05.12.2013 - nedoplatok vo výške 3 227,16 eur a ku dňu 30.04.2014 - nedoplatok vo výške 3 878,06 eur. Zmena vlastníka bola správcovi oznámená až s účinnosťou od 01.06.2014, pričom celý nedoplatok za byt k 31.05.2014 bol žalovanou uhradený a zaúčtovaný platbou zo dňa 05.05.2014. Žalovaná po prevzatí vyúčtovania za rok 2014, ktoré bolo spracované v máji 2015, požiadala o vrátenie preplatku, jej žiadosti bolo vyhovené.

6.9 Podľa objednávky pohrebu č. 263/312/2010 zo dňa 18.11.2010 Služby mesta Piešťany objednávateľom pohrebu bola žalovaná, zomrelá bola R.V. F., pohrebné trovy boli v celkovej výške 862,93 eur.

7. Podľa § 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa po prejednaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu právneho dediča.

Podľa § 485 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepravý dedič má právo, aby mu oprávnený dedič nahradil náklady, ktoré na majetok z dedičstva vynaložil; takisto mu patria úžitky z dedičstva. Ak však vedel alebo mohol vedieť, že oprávneným dedičom je niekto iný, má právo len na náhradu nevyhnutných nákladov a je povinný oprávnenému dedičovi okrem dedičstva vydať i jeho úžitky.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Podľa § 458 ods. 2 Občianskeho zákonníka s predmetom bezdôvodného obohatenia sa musia vydať aj úžitky z neho, pokiaľ ten, kto obohatenie získal, nekonal dobromyseľne.

Podľa § 458 ods. 3 Občianskeho zákonníka ten, kto predmet bezdôvodného obohatenia vydáva, má právo na náhradu potrebných nákladov, ktoré na vec vynaložil.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, účinného ku dňu omeškania žalovanej, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

8. Z vykonaného dokazovania súd zistil a medzi stranami nebolo sporné, že žalobca, žalovaná a nebohý C. U., K. XX.XX.XXXX boli súrodencami, pretože mali spoločného otca, po ktorom na základe rozhodnutia štátneho notárstva v Nitre zo dňa 20.11.1989 (bod 6.1 rozsudku) spoločne dedili ako zákonní dedičia v prvej skupine. Dedičské konanie po poručiteľovi - nebohom C. U. vedené na Okresnom súde Bratislava I sa skončilo vydaním osvedčenia o dedičstva sp. zn. 3D/395/2011, Dnot 2/2012 zo dňa 05.12.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05.12.2013 (bod 6.3 rozsudku), a na základe ktorého bolo celé dedičstvo po poručiteľovi potvrdené len žalovanej ako zákonnej dedičke v tretej dedičskej skupine. Napriek vedomosti žalovanej o ďalšom dedičovi - žalobcovi, žalovaná v dedičskom konaní čestne prehlásila, že je jedinou dedičkou po poručiteľovi. Žalovaná titulom dedenia nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v V., k. ú. F. U., zapísanej na liste vlastníctva číslo XXXX - byt číslo X, vchod U. XX, na X. poschodí, v bytovom dome súp. č. XXXX, postavený na parcele číslo XXXX/XX, na parcele číslo XXXX/XX, pod V., vo veľkosti 1/1, spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 23/1000 a k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v V., k. ú. F. U., zapísanej na liste vlastníctva číslo XXXX, parcely registra "C", parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 271 m² a parcelné číslo XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 267 m², vo veľkosti 23/1000, pričom všeobecná hodnota ku dňu smrti poručiteľa bola v dedičskom konaní určená vo výške 50 000,- eur. Žalovaná takto nadobudnutú nehnuteľnosť previedla na tretiu osobu na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.04.2014 za kúpnu cenu 69 500,- eur (bod 6.7 rozsudku), pričom podľa zmluvy bola časť kúpnej ceny vo výške 1 719,58 eur uhradená na účet súdneho exekútora a časť kúpnej ceny vo výške 4 627,21 eur sa zaplatila správcovi Stavebné bytové družstvo Bratislava I. Žalobca sa na základe uvedeného ako oprávnený dedič, po tom, ako bolo dedičské konanie po poručiteľovi právoplatne skončené, žalobou domáhal vydania majetku z dedičstva podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, a to vo forme peňažnej náhrady.

9. Povinnosť nepravého dediča pri vydávaní dedičstva sa riadi zásadami o bezdôvodnom obohatení, z ktorých vyplýva, že v prvom rade pôjde o naturálnu reštitúciu a len vtedy, ak to nie je dobre možné, napríklad z dôvodu prevodu veci patriacej do dedičstva nepravým dedičom na ďalšiu osobu, má sa pravému dedičovi poskytnúť peňažná náhrada. Pre konanie o vydanie dedičstva je rozhodujúci právny stav v čase, kedy súd rozhoduje o vydaní veci (t.j. v čase vyhlásenia rozsudku). Z tohto právneho stavu sa vychádza aj pri stanovení peňažnej náhrady v prípade, že by vydanie dedičstva nebolo možné (viď rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/300/2011 alebo rozhodnutie Okresného súdu sp. zn. 12C/17/2019 z 25.11.2019). Súd z bodu 6.1 až 6.3 rozsudku mal za preukázané, že sa žalobca oprávnenne domáha vydania dedičstva po poručiteľovi, pretože rovnako ako žalovaná bol zákonným dedičom po poručiteľovi, v rámci prejednávania dedičstva sa však s ním nekonalo, keď žalovaná čestne prehlásila, že je jediným dedičom po poručiteľovi. Žalovaná tak právoplatne nadobudla celý majetok po poručiteľovi. Žalobca ako oprávnený dedič po tom, ako sa dozvedel o výsledku dedičského konania, sa od žalovanej domáhal vydania svojho zákonného podielu (1/2) z dedičstva, avšak z hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré žalovaná nadobudla, žiadal len nehnuteľnosť, aj to peňažnú náhradu, pretože

žalovaná po právoplatnom skončení dedičského konania zdedenú nehnuteľnosť predala. Žiadal od nej ako od nepravého dediča zaplatať sumu vo výške 44 024,17 eur, ktorá predstavovala polovicu sumy vo výške 88 048,33 eur určenej ako aritmetický priemer troch cenových ohodnotení zdedenej nehnuteľnosti, pričom cena bola určená realitnými kancelárkami za rok 2014. Žalobca tvrdil, že na určenie výšky bezdôvodného obohatenia nemá vplyv ani hodnota nehnuteľnosti uvedená v osvedčení o dedičstve, ani cena dohodnutá v kúpnej zmluve, za ktorú žalovaná predala nehnuteľnosť. Žalovaná takto uplatnenú výšku bezdôvodného obohatenia neuznala, avšak nepoprela, že žalobca mal byť účastníkom dedičského konania. V priebehu konania zostala zo žalovanej sumy nesporná suma vo výške 24 376,61 eur, ktorá predstavovala polovicu čistej hodnoty majetku podľa osvedčenia o dedičstve (bod 6.3 rozsudku).

10. Súd pri určení výšky peňažnej náhrady vychádzal z cenového ohodnotenia nehnuteľnosti realitnými kancelárkami (bod 6.4 až 6.6 rozsudku), ktoré predložil žalobca. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, podľa ktorého je irelevantná cena nehnuteľnosti určená v osvedčení o dedičstve, ako aj kúpna cena uvedená v zmluve o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pretože nepreukazujú reálnu hodnotu nehnuteľnosti. Kým v osvedčení o dedičstve notár vychádzal len zo sumy uvedenej dedičom bez bližšieho skúmania pravdivosti tohto tvrdenia, keď v zmysle ustanovenia § 175o ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd určil za všeobecnú cenu majetku sumu zhodne tvrdenú účastníkmi, potom v rámci kúpnej zmluvy išlo o cenu dohodnutú medzi žalovanou a treťou osobou, pričom bolo v úplnej dispozičnej právomoci žalovanej ako predávajúcej určiť predajnú cenu nehnuteľnosti. Žalobca ako oprávnený dedič nemohol cenu nehnuteľnosti ovplyvniť ani v rámci dedičského konania, ani v rámci kúpnej zmluvy. Súd opätovne uvádza, že ak nepravý dedič prevedie vec patriacu do dedičstva na ďalšiu osobu, musí oprávnenému dedičovi za túto vec poskytnúť peňažnú náhradu, a to vo výške ceny, za ktorú by danú vec bolo možné predať v čase, kedy sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada. Pre záver o výške peňažnej náhrady nie je dôležité, či neoprávnený dedič vec patriacu do dedičstva previedol na inú osobu za odplatu či bezodplatne, prípadne čo pri odplatnom prevode za vec získal, pretože uskutočnenie takéhoto prevodu ako dôsledok prejavu vôle neoprávneného dediča nemôže viesť k ujme na strane oprávneného dediča. Na podporu tohto tvrdenia súd odkazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 2567/2005 z 28. 3. 2007. Súd preto za základ peňažnej náhrady, ktorú bola žalovaná povinná vydať žalobcovi, určil sumu vo výške 44 024,17 eur, ktorá predstavovala polovicu sumy 88 048,33 eur určenej realitnými kancelárkami. Hoci žalovaná sporovala tieto listinné dôkazy, keď mala za to, že žalobca nepoznal stav zdedenej nehnuteľnosti, súd mal za to, že z vyjadrení realitných kancelárií vyplýva, že odhadovali hodnotu 1-izbového, resp. 2-izbového bytu č. 3 na X. poschodí bytového domu bez loggie a balkóna v okrese Bratislava C. a s obytnou plochou bytu 47,8 m² s pivničným priestorom, a to pre rok 2014, kedy došlo k predaju nehnuteľnosti. Je síce pravda, že žalobca nepoznal stav nehnuteľnosti, napriek tomu však z ním uvedených údajov realitné kancelárie boli schopné odhadnúť trhovú hodnotu nehnuteľnosti, a tak ju určili na sumu 95 600,- eur, sumu 87 000,- eur a sumu 81 545,- eur. Aritmetický priemer z uvedených hodnôt je suma 88 048,33 eur. Súd tiež poznamenáva, že údaje o nehnuteľnosti zadané žalobcom realitným kanceláriám sú totožné s údajmi o byte uvedenými v kúpnej zmluve priamo žalovanou (bod 6.7 rozsudku). Z takto zistenej ceny nehnuteľnosti, resp. z jej polovice potom súd odrátal ? pasív a ? odmeny notára uvedených v osvedčení o dedičstve, t.j. sumu 487,90 eur (1/2 z 975,79 eur pasíva) a sumu 245,60 eur (1/2 z 491,19 eur odmena notára), na ktorých by sa žalobca bol podieľal, ak by bol účastníkom dedičského konania po poručiteľovi a ktoré žalobca uznal a nesporel. Súd ďalej z hodnoty nehnuteľnosti odrátal aj sumu 859,79 eur ako polovicu zo sumy vo výške 1 719,58 eur, ktorá bola podľa kúpnej zmluvy uhradená na účet súdneho exekútora U.. C. L., EX 935/12, a ktorú žalobca síce spochybnil, avšak ju nesporel a súhlasil so znížením peňažnej náhrady o uvedenú sumu. Nakoniec súd od hodnoty nehnuteľnosti odpočítal aj sumu 1 939,03 eur ako polovicu nedoplatku na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv, ktorá vyplývala z vyjadrenia Stavebného bytového družstva Bratislava I zo dňa 24.01.2020 (bod 6.8 rozsudku), t.j. polovicu zo sumy 3 878,06 eur, ktorá predstavovala výslednú sumu nedoplatku za predmetný byt. Žalovaná síce poukázala na to, že podľa kúpnej zmluvy uhradila na účet správcu sumu 4 627,21 eur, z vyjadrenia Stavebného bytového družstva vyplýva, že nedoplatok ku dňu 30.04.2014 bol vo výške 3 878,06 eur a v roku 2015 bol žalovanej vrátený aj preplatok. Vzhľadom na uvedené súd ustálil výšku peňažnej náhrady oprávneného dediča v sume 40 491,85 eur (44 024,17 - 487,90 - 245,60 - 859,79 - 1 939,03 = 40 491,85 eur), ktorú žalobcovi priznal a vo zvyšnej časti, t.j. nad uvedenú sumu žalobu zamietol.

11. Žalobca si voči žalovanej uplatnil aj úrok z omeškania. Žalovaná namietala žalobcom určený deň omeškania, keď tvrdila, že sa voči nej žalobca nedomáhal vydania dedičstva pred podaním žaloby. Súd preto skúmal, kedy sa žalovaná ocitla v omeškaní so splnením záväzku vydať dedičstvo. Z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka vyplýva, že splatnosť pohľadávky môže byť dohodnutá v zmluve, určená v právnom predpise alebo rozhodnutím súdu. Ak však čas plnenia nebol určený žiadnym z týchto spôsobov, má právo určiť čas plnenia veriteľ. Vo všeobecnosti teda platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie - výzvu, aby dlžník plnil, dlžníkovi potom vzniká povinnosť plniť v deň nasledujúci po tom, ako ho o plnenie veriteľ požiadal. Za výzvu sa pritom považuje aj žaloba podaná na súd veriteľom. V takomto prípade sa dlh stane splatným v deň po doručení žaloby dlžníkovi. Ak dlžník svoj dlh nesplní, potom v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vzniká veriteľovi právo na zaplatenie úrokov z omeškania. Pretože v konaní nebolo preukázané skoršie doručenie výzvy na vydanie dedičstva, súd považoval za takúto výzvu deň nahliadnutia žalovanej do súdneho spisu, t.j. deň 28.02.2017, a preto sa žalovaná dostala do omeškania s plnením - s vydaním bezdôvodného obohatenia až dňa 01.03.2017, t.j. deň nasledujúci po tom, ako sa žalovaná dozvedela o predmetnej žalobe oprávneného dediča. Súd tak žalobcovi priznal aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40 491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené, keď žalobca uniesol bremeno tvrdenia a aj dôkazné bremeno, súd nevykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, pretože na posúdenie žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáha vydania svojho zákonného dedičského podielu, je irelevantný prípadný vzťah žalobcu a poručiteľa počas jeho života, ako aj ne/starostlivosť žalobcu o poručiteľa. Uvedené by sa skúmalo napríklad v prípade posudzovania platnosti vydedenia alebo závetu, nie však v konaní, v ktorom sa oprávnený dedič domáha od nepravého dediča vydania dedičstva. Rovnako tak bolo zbytočné skúmať aj namietaný rozpor s dobrými mravmi, keď bez ohľadu na vzťah dediča a poručiteľa dochádza k nadobudnutiu dedičstva smrťou poručiteľa.

13. V priebehu konania žalovaná žiadala konanie zastaviť z dôvodu prekážky litispendencie, keďže žalobca okrem predmetnej žaloby podal aj žalobu na obnovu dedičského konania. Súd však konanie nezastavil, pretože skutočnosť, že ustanovenie § 485 Občianskeho zákonníka upravuje ochranu oprávneného dediča, ktorý môže podať v občianskom súdnom konaní žalobu o vydanie dedičstva proti nepravému dedičovi, nie je dôvodom vylučujúcim povolenie obnovy konania o dedičstve (R 17/1985). Okrem toho žalobca preukázal, že žalobu o obnovu konania zobral späť. Žalovaná následne namietala prekážku litispendencie s poukazom na to, že si žalobca v roku 2020 v trestnom konaní uplatnil voči žalovanej nárok na náhradu škody vo výške 42 560,08 eur vyplývajúcej z osvedčenia o dedičstve po poručiteľovi. Súd sa však s predmetnou námietkou nezaoberal, pretože bolo evidentné, že nárok uplatnený v trestnom konaní bol uplatnený neskôr ako v predmetnom konaní.

14. Nakoniec žalovaná dňa 06.10.2020 vzniesla kompenzačnú námietku, žiadala o zaplatenie sumy vo výške 13 434,- eur, ktorá jej nemala byť priznaná za opatrovanie poručiteľa, pretože žalobca jej odmietol poskytnúť pomoc s poručiteľom, ako aj sumy vo výške 431,50 eur, ktorú žalovaná mala uhradiť za pohreb svojej matky a ktorá predstavovala podiel poručiteľa. Súd na predmetnú hmotnoprávnu námietku s poukazom na ustanovenie § 153 Civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP") neprihliadol, keďže predmetné konanie bolo začaté už za účinnosti CSP, konkrétne doručením žaloby na súd dňa 09.09.2016, a súd pred nariadením pojednávania umožnil stranám sporu v dostatočnej lehote uviesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, teda uplatniť aj kompenzačnú námietku. Pretože žalovaná prvýkrát vzniesla hmotnoprávnu námietku až na pojednávaní dňa 06.10.2020, súd na ňu neprihliadol, pretože žalovaná nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Súd na záver dodáva, že aj v prípade, ak by súd vzhliadol túto obranu žalovanej, žalovaná vo vzťahu k jej tvrdeniam neuniesla dôkazné bremeno, zároveň žalobca vzniesol aj námietku premlčania, preto by žalovaná v tomto rozsahu nebola úspešná.

15. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

16. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalobca bol v predmetnom konaní úspešný v časti sumy 40 491,85 eur, v ktorej súd žalobe vyhovel. Úspech potom v tomto konaní možno priznať žalobcovi (zo žalovanej sumy vo výške 44 024,17 eur súd priznal žalobcovi sumu 40 491,85 eur, t.j. čiastočný úspech žalobcu je 91,98 %, čiastočný úspech žalovanej 8,02 %, a celkový úspech žalobcu je 83,96 %). O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno písomne podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.